

ZVLÁŠTNOSTI OBRANY NA ŠIROKÉ FRONTĚ A PŘÍPADY JEJÍHO POUŽITÍ

Pplk. děl. Karel Pernica

Obrana na široké frontě nejvýrazněji umožňuje provedení jedné z hlavních zásad sovětského vojenského umění soustředit síly na směr rozhodujícím na vrub směrů méně důležitých.

Obrany na široké frontě používáme především na směrech pro nás podružných a zpravidla v takovém terénu, který mohou vojska lehce bránit malými silami, t. j. v terénu těžko přístupném, který ztěžuje po případě znemožňuje nepříteli zasazení velkých operačních uskupení a který svým rázem vylučuje masové použití bojové techniky (v horách, v jezernatém, zalesněném a bažinatém terénu a p.).

Není náhoda, že otázkám obrany na široké frontě, a to jak v theorii, tak i v praxi Sovětské armády byla věnována a stále se věnuje velká pozornost dialekticky vyplývající z rázu evropských válčíšť, z nichž každé dovoluje použít této obrany nejméně z 50%. Již v občanské válce a tím více ve Veliké vlastenecké válce útvary, vyšší jednotky a operační uskupení Sovětské armády často a úspěšně využívaly přednosti této obrany, dovolující maximální ekonomii sil a prostředků na pasivních úsecích fronty, jejich soustředění a použití na důležitých směrech, a to jak pro útok, tak i pro obranu.

Všeobecné zvláštnosti obrany na široké frontě

Jeví se tím výrazněji, čím je fronta širší, obsazená určitým útvarem a určitou vyšší jednotkou.

Charakteristické rysy obrany na široké frontě:

1. Rozhodující vliv terénu na operační uskupení obránce.
2. Poměrně nevelká celková hustota bránících se vojsk.
3. Nesouvislost fronty.
4. Větší počet pohyblivých záloh, zvláště u podřízených jednotek armády.
5. Maximální vzájemná závislost času a vzdálenosti při provádění manévru.
6. Ztížené podmínky součinnosti.
7. Plánování a provedení široce založeného manévru na všech stupních, a to nejen z hloubky, ale i podél fronty.
8. Ztížené podmínky velení.
9. Ztížené podmínky materiálního zásobování vojsk.

Vliv terénu na rozhodnutí pro obranu se zvětšuje úměrně se stupňováním členitosti terénu. Čím bude terén výraznější, různotvárnější, tím více bude na něm záviset způsob operačního nebo bojového uskupení (sestavy) vojsk. Úseky (prostory) terénu těžko dostupné budou vyžadovat nejen nepoměrně menšího počtu jednotek, ale i nepoměrně menšího jejich vybavení posilovými prostředky a dokonce dávají možnost použít organických prostředků bránících takové úseky k zesílení jednotek bránících se v prostoru dostupnější, jinými slovy přesun organických prostředků v rámci vyšší jednotky na směry dostupnější, které by vyžadovaly zesílení tam se bránících jednotek posilovými prostředky představeného velitele.

Druhý rys nepotřebuje zvláštního objasnění, neboť je pochopitelné, že čím širší je obranné pásmo jednotky, tím menší bude hustota sil a prostředků.

Nesouvislost průběhu fronty pramení přímo z malé hustoty, neboť vytvoření souvislé fronty za takových podmínek by způsobilo ve skutečnosti nejen zmenšení hustoty na předním okraji, ale i zmenšení hustoty vojsk a prostředků v hloubce obrany. Výsledkem

by bylo rovnoměrné rozdělení sil a prostředků a lineárnost obrany, což v základě odporuje principům naší obrany.

Poměrně malá celková hustota obrany a nesouvislost průběhu fronty určují i hlavní zvláštnosti organizace obrany i vedení obranné operace na široké frontě.

Články našeho Polního řádu krátce charakterisují základní předpoklady, za kterých se organizuje obrana na široké frontě, pramenící z principu soustředění sil na důležitějších směrech. Při široké frontě vojska nemohou s dostatečnou hustotou zaujmout celé obranné pásmo v terénu, a proto se jejich úsilí soustřeďuje na důležitějších směrech, na kterých se vytvoří dostatečně hustá a do sledů rozčleněná obrana. Na zbývajících méně důležitých směrech budou mít vojska mnohem menší hustotu, často jednotky s úkoly ohraničenými na pozorování a průzkum.

Důležitými směry budou obvyčejně směry vedoucí k objektům v našem týlu takticko-operacního nebo čistě operacního významu, velkým osadám, hospodářským a politickým centrům, důležitým uzlům cest, přepravám atd., nebo směry přístupné pro činnost všech druhů vojsk.

Hloubka obrany se tvoří v operační hloubce jen na důležitých směrech na vrub pasivních úseků fronty. Zálohy se rozmísťují v několika k obraně připravených prostorech (rajozech) blíže silničních uzlů. Na méně důležitých směrech organizují taktické jednotky hloubku obrany buď v hlavním obranném pásmu, u důležitějších směrů na celou taktickou hloubku.

Všeobecné zálohy se musí vyznačovat velkou pohyblivostí a zahrnovat nejen pěchotu na autech, ale i dělostřelectvo, tanky a ženisty s prostředky protitankové obrany.

Celkový nedostatek sil a prostředků, charakteristický pro obranu na široké frontě, musí být zčásti nahrazen aktivitou vojska, protože manévr silami a prostředky nabývá zvláště velkého významu. Větší počet záloh všech druhů, rozmístěných podél celé fronty armády, musí být tak uskupen, aby zabezpečil jejich rychlé soustředění v průběhu obranné operace k místu průlomu. Jeví se proto časová kalkulace přesunů záloh vypracovaná pro různé varianty jedním z hlavních bodů plánu obranné operace armády.

Přemístění záloh se často provádí na velké vzdálenosti a obvyčejně pomocí automobilních dopravních prostředků. Široké použití má dělostřelecký manévr pohybem.

Rozptýlenost vojsk na značnou vzdálenost a mnohdy téměř neprostupné části terénu ztěžují organizaci součinnosti a velení. Musí proto vojska a velitelé všech stupňů vyvinout velkou iniciativu, samostatnost a zvláštní vytrvalost ke zdolání úkolů jim svěřených. Podpora vysokého politicko-morálního ducha vojsk musí být předmětem neustálé péče velitelů, politických pracovníků, stranických a mládežnických organizací všech stupňů. Zejména osobní styk velitelů s podřízenými a neustálá péče o ně nabývá zvláště velkého významu.

V soudobých podmínkách přerůstají útočné operace v obranné a naopak. Proto jedním z důležitých úkolů obranné operace armády je vytvořit výhodné podmínky k přechodu do rozhodující protiofensivy. Je tedy logickým ukončením obrany na normální frontě přechod k protiofensivě, a to i jednotkami, které se bránily. Při obraně na široké frontě bude tento případ řídkým zjevem, ne však vyloučen. Armáda bránící se na široké frontě bude nejčastěji zabezpečovat přechod prvků operační sestavy frontu k protiofensivě.

1. Cíle a úkoly obranné operace armády

Je-li všeobecným cílem obranné operace armády udržet za využití terénu, ženiiných prostředků, organizace a síly soudobé palby obranné postavení, zastavit útok nepřítele na jednom nebo na více směrech, oklamat, zmást, vyčerpat jeho síly, zeslabit jeho prostředky, získat nutný čas na přeskupení a na přísun doplňujících sil a prostředků, je cílem obranné operace armády na široké frontě zpravidla udržet terén výhodný k obraně minimálními silami a prostředky, a tím umožnit na hlavních směrech fronty zničení nepřítele v průběhu obranné operace a vytvoření mohutného uskupení pro přechod do protiofensivy. Z toho

vyplývá, že armáda v obraně na široké frontě bude ve frontové operaci plnit sice podružný obranný úkol, avšak s hlediska možného přechodu do protiofensivy bude jedním z hlavních.

Účel a cíl udržení obranného pásma přiděleného armádě bývá různorodý. V jednom případě vede armáda obrannou operaci s cílem získat čas nutný k soustředění sil a prostředků určených k útoku. V druhém případě se brání, aby šetřila sil a prostředků na jednom směru, a tím umožňuje získat převahu v silách a prostředcích na ostatních směrech. V třetím případě svou obrannou činností zabezpečuje křídla útočící skupiny frontu nebo skupiny frontů. V obranné operaci na široké frontě budou se zpravidla všechny tři případy prolínat.

Protože obranná operace armády vzniká, rozvíjí se a uplatňuje v různé situaci, bude armáda často přinucena organisovat obranu pod přímým působením nepřítele, a tím řešit svoje úkoly hned od okamžiku, kdy přešla do obrany, t. j. za podmínek rychlého přechodu k obraně.

2. Úkoly a místo obranné operace armády v rámci frontové operace

Soudobé války jsou vedeny masovými armádami. Jak útočné, tak i obranné operace se vedou mocnými operačními vyššími jednotkami, jako je front, nebo skupina frontů.

V obranných operacích na důležitých operačních směrech bude zpravidla nutné odrazit útok mocných sil nepřítele. Pro šířku fronty, jakož i k odrazení velikých skupin vojsk nepřítele je třeba současně rozvinout úsilí několika armád. Proto se vševojsková armáda brání v rámci frontu, z čehož vyplývá, že obranná operace armády je částí frontové operace.

Vševojsková armáda v obraně na široké frontě může bránit jen jeden, a to méně významný operační směr. Mohou se však vyskytnout případy, že se na důležitém operačním směru budou bránit dvě vševojskové armády, a to tehdy, když tento směr svou kapacitou vyžaduje většího počtu sil, než s jakými jedna armáda disponuje. Bude pak jedna ze zasažených armád v normální obraně, druhá, větší částí sil, bude přehrazovat společně s první tentýž nebezpečný operační směr a zbytkem svých sil bude přehrazovat těžko dostupný terén obranou na široké frontě.

V převládajícím množství případů organisuje a vede obrannou operaci vševojsková armáda v těsné součinnosti se sousedními armádami. Avšak na jevišti válečných operací mohou být samostatné operační směry, které může armáda bránit, i když nemá těsné spojení se sousedy. V takovém případě se křídla armády zabezpečují opřením o přirozené překážky nebo těžce průchodné pásmo terénu (vysoké hory, neprostupné lesní a bažinaté prostory, jezernatá, rybníkatá oblast ap.).

Je-li povinností vševojskové armády bránit se v prvním operačním sledu frontu udržet taktickou hloubku soudobé obrany a zároveň zabránit přístupu nepřítele do operační hloubky, bude v obraně na široké frontě povinná větší částí svých sil a prostředků organisovat neproniknutelnou obranu v taktickém pásmu na přístupných směrech a svým druhým sledem (zálohami) zabránit útočícímu nepříteli v přístupu do operační hloubky.

Operační složení a sestava armády na široké frontě

Vševojsková armáda bránící se na široké frontě může být zcela výjimečně vybavena posilovými prostředky. Množství a druh posilových prostředků bude záviset na úkolu armády, na důležitosti směru, který přehrazuje, na možné kapacitě přehrazovaných směrů a na šířce obranného pásma (může dostoupit až do 200 km).

Je možný případ, že armáda bránící se na široké frontě nejen že nedostává posilové prostředky, ale naopak bude ochuzena o část svých organických prostředků určených k posílení armád bránících se na hlavním směru nebo vyčleněných do zálohy velitele frontu. Často bude armáda muset vytvořit zálohu velitele frontu v síle 1 až 3 divisí.

Operační uskupení armády bude zpravidla pro nedostatek sil a prostředků k obsazení

hlavního obranného pásma v jednom operačním sledu, při čemž zálohou budou 1 až 2 divise. Bojová sestava armádních sborů bude také v jenom sledu.

Je-li v obranném pásmu armády bránící se na široké frontě jen jeden důležitý směr a ostatní část obranného pásma svým rázem terénu vylučuje možnost, že nepřítel použije větších sil, vyčlení armáda jeden armádní sbor jako druhý sled. Je plně pochopitelné, že armádní sbor bránící v taktické hloubce tento důležitý směr, bude také ve dvou sledech.

Operační složení armády musí však za všech okolností mít síly a prostředky určené k manévru. Armáda musí mít za jakékoli situace možnost provést manévru jak z hloubky, tak i podél fronty. Aby tento požadavek mohla armáda úspěšně splnit, musí šetrně hospodařit se svými silami a prostředky.

V prvním pořadí musí armáda provádět manévru silami a prostředky podél fronty na vrub oslabení úseků, na které nepřítel neútočí, a na vrub druhých sledů sborů a někdy i divisi. Manévrující silami a prostředky prvního sledu je armáda povinna odrazit úder nepřítel, zadržet postup jeho úderných skupin a síly i prostředky svého druhého sledu (vševojskové zálohy) si zachovat k provedení mocného protiúderu.

Organisace protitankové obrany na široké frontě

Hlavní zvláštnosti organisace protitankové obrany při obraně na široké frontě jsou:

- větší počet protitankových postavení a protitankových rajonů v hloubce pro pohyblivou protitankovou zálohu a postavení k vedení palby z místa tanků a samohybných děl tankové zálohy; tato postavení nutno zabezpečit protitankovými zátarasovými výhledy; tato postavení s hlavním zřetelem na mezery mezi jednotlivými postaveními a rajony;
- využití veškerého dělostřelectva na zakrytých palebných postaveních k boji proti tankům. Nutno proto palebná postavení plukovních, divisních, sborových a armádních dělostřeleckých skupin umisťovat na tankových směrech a předem je ženijně připravit ke kruhové obraně a organisovat případný jejich boj s proniknutými tanky;
- větší počet protitankových záloh a pohyblivých zátarasovacích oddílů podle počtu důležitějších tankových směrů. Zpravidla bude armáda organisovat nejméně dvě armádní protitankové zálohy a dva armádní pohyblivé zátarasovací oddíly.

Protitanková obrana v pásmu armádního sboru přehrazujícího hlavní směr bude organisována stejně jako v normálních podmínkách.

V celku bude mít protitanková obrana přerušovaný ráz a nevelkou hustotu, což vyžaduje nejracionalnějšího využití protitankových prostředků, t. j. jejich soustředění na důležitých směrech, utvoření několika silných protitankových záloh a využití širokého manévru.

Postup ženijního budování obrany

Z počátku se hlavní úsilí soustřeďuje na vybudování hlavního obranného pásma s rozvinutějším systémem zákopů na důležitých směrech. Stupeň ženijního zabezpečení obrany závisí na množství sil a času.

Při obraně na široké frontě obvykle se nevytváří souvislá postavení, zvláště v hloubce obrany. Na těch úsecích hlavního pásma obrany, po případě druhého pásma obrany, kde pěší prapory jsou rozmístěny bez mezer, buduje se zákopový systém souvisle podle obvyklých zásad.

Při rozmístění praporů s mezerami se kopou souvislé zákopy jen v praporních a v samostatných rotních rajonech obrany. Mezery mezi rajony obrany jsou spojeny hlavními zákopy s klamnými zbraněmi a zahrazují se ženijními zátarasovými, které musí vytvořit u nepřítel dojem souvislé posice. V hloubce obranného pásma se souvislé zadní obranné postavení nebuduje. Zálohy pluků, divisi, sborů vytvářejí samostatné rajony obrany na důležitějších směrech, při čemž vzdálenosti od předního okraje zůstávají stejné jako při obraně na normální frontě.

Ženijní vojska kromě obvyklých úkolů plní ještě tyto další:

- budují protitankové a protipěchotní záтары v mezerách mezi rajony obrany;
- vytvářejí klamné rajony obrany a klamná postavení podél fronty a v celé hloubce obrany;
- vytvořením několika záloh ženijních sil a prostředků zabezpečují odolnost obrany a brání nepříteli v rozšíření úspěchu do hloubky a do stran;
- udržováním cest, zřizováním pomocných cest a zálohou mostových souprav zabezpečují široký manévry záloh všemi směry.

Ta část obranného pásma armády, která je v dostupném terénu a kde se podle rozhodnutí velitele armády brání vyšší jednotky na normální frontě buduje se po stránce ženijní tak jako v normálních podmínkách v celé hloubce obranného pásma armády.

Systém palby

Zvláštnosti organizace systému palby vyplývají ze základních zvláštností obrany na široké frontě, která nedovoluje vytvořit souvislou palebnou přehradu před celou frontou. Proto bude systém palby při obraně na široké frontě zahrnovat

- utvoření souvislé přehrady všech druhů paleb na důležitých směrech a na křídlech praporečnických rajonů obrany, jakož i v jejich týlu,
- palebné zabezpečení mezer mezi rajony obrany ze sousedních obranných rajonů z hloubky (palbou plukovních a divisních dělostřeleckých skupin),
- masové soustředění palby dělostřelectva ve směrech možných úderů nepřitele nejen před předním okrajem, ale také v mezerách mezi rajony obrany a v hloubce obrany,
- palebné zajištění styků se sousedy (zvláště důležité),
- soustředění palby částí dělostřelectva k podpoře protiútoky druhého sledu (zálohy) armádního sboru a protiúderu armádní zálohy (druhého sledu), širokým manévrem pohybem a palbou

Boj s dělostřelectvem nepřitele při obraně na široké frontě bude často přenesen nejen na armádní sbor, ale i na pěší divisi posílenou k tomu účelu prostředky dělostřeleckého měřického průzkumu. Pro boj s minomety nepřitele bude využito i plukovních dělostřeleckých skupin.

Protože základem činnosti dělostřeleckých skupin je široký manévry palbou a pohybem, nutno věnovat zvláštní pozornost průzkumu a budování pochodových os a přípravě záložních palebných postavení.

Použití širokého manévru dělostřeleckou palbou všech jednotek armády je velmi zajímavý technický problém, který nespadá do rámce tohoto článku a mělo by být o něm pojednáno některým z důstojníků dělostřelectva.

Organizace dělostřelecké a letecké protipřípravy

V obraně armády na široké frontě stejně jako v normálních podmínkách organizuje se dělostřelecká a letecká protipříprava. Cíl protipřípravy zůstává nezměněn a má zabránit nepříteli zaujmout východiště útoku a hladký přechod do útoku. Hlavním objektem protipřípravy je: hlavní uskupení jeho pěchoty, dělostřelectva, štábů, spojovacích uzlů, muničních skladů a APh. Způsob provedení protipřípravy — mocný překvapující úder dělostřelectva, minometů a letectva. K dělostřelecké protipřípravě v normální obraně vzhledem k malé hustotě přibírá se veškeré dělostřelectvo a všechny minomety, které jsou v prostorech, kde se protipříprava provádí. Dělostřelectvo sousedů se přibírá k protipřípravě, a to palbou ze svých základních palebných postavení. V obraně na široké frontě nutno kromě toho pomocí manévru pohybem přibrat dělostřelectvo z méně ohrožených úseků a z hlubiny. Dále nutno přibrat palebné prostředky pěchoty prvního sledu a při nedostatečné hustotě i dělostřelectvo z protitankových záloh, po případě i tanky tankových záloh divisi prvního sledu a tankové zálohy armády. V době protipřípravy je výhodné provést průzkum bojem s cílem upřesnit první sled nepřitele a vnést zmatek do jeho bojového uskupení.

Protipřípravou musí být nepříteli způsobeny takové ztráty, které mu nedovolí začít útok na úseku, který si vybral. Aby protipříprava měla operační význam, musí prostor protipřípravy obsáhnout východiště útoku několika divisi prvního sledu nepřítele.

Víme-li, že hustota dělostřelectva a minometů v obraně není velká a že k tomu, aby dělostřelecká protipříprava mohla počítat s úspěchem na cíle, které jsou v zákopech (východiště útoku je obvykle vybudováno ženižně), je nutno utvořit hustotu 120 až 150 děl a minometů na 1 km úseku protipřípravy. V obraně na široké frontě nebude tato hustota zpravidla dosažitelná a nutno se spokojit hustotou 90 až 120 hlavních, které při dobrém plánování zabezpečují kladný výsledek protipřípravy.

Letecká protipříprava se plánuje a provádí jako v normálních podmínkách a může být plánována na následující tři varianty:

První varianta — v předvečer očekávaného útoku nepřítele, a to v takové době před samým soumrakem, kterou letectvo potřebuje k provedení protipřípravy. V průběhu nastalé noci udržují pak noční bombardéři umlčování cílů;

druhá varianta — v den očekávaného útoku nepřítele hned za dělostřeleckou protipřípravou. V tom případě prodlužují údery letectva účinek dělostřelecké protipřípravy na bojové složení nepřítele a zajišťují dělostřelectvu a minometům po provedení protipřípravy možnost připravit se k odrazení útoku nepřítele;

třetí varianta — v době počínající dělostřelecké a letecké přípravy nepřítele. V tomto případě je veškerá pěchota nepřítele ve východišti, baterie dělostřelectva a minometů pracují, a je proto možnost je snáze objevit a zničit. Konečně tanky přímé podpory pěchoty v období dělostřelecké přípravy zaujímají východiště útoku a mohou se proto stát cílem dělostřelecké palby, která jim zabrání včas zaujmout východiště a vyrazit z něho. Použití třetí varianty v obraně na široké frontě je pro nedostatek prostředků málo pravděpodobné.

Organisace manévru, protiútku a protiúderu

Včasné plánování manévru je jedním z nejdůležitějších prvků rozhodnutí velitele při obraně na široké frontě. Štáb armády při organizaci obrany musí předvídat manévry nejen svých záloh, ale i záloh sborů a divisi, ale často i napláňovat manévry a protiútoky záloh pluků, jakož i předvídat přemístění jednotek bránících se na méně důležitých směrech. Taková centralisace manévru, řízení protiútoků a protiúderů, jak ukazují zkušenosti z Veliké vlastenecké války, dovoluje veliteli v průběhu obranné operace při dobře organizovaném průzkumu často i před začátkem útoku nepřítele včas soustředit na ohrožené směry síly a prostředky, které stačí odrazit útok nepřítele a zničit jeho proniklé jednotky.

Velitel musí předvídat, které jednotky musí být přemístěny, a možnou činnost přemísťovaných vojsk. Štáb musí zabezpečit jejich rychlé přemístění zajištěním dopravních prostředků, určením nakládacích a vykládacích prostorů, pochodových os a materiálním zabezpečením jejich nového bojového úkolu.

Při plánování protiútku a protiúderu pro vojska je nutno předvídat ještě více než při obraně na normální frontě několik směrů a východišť. Organisace protiútoků bude vyžadovat zvláštní péči, protože provádějí jednotky a posilové prostředky budou často v prostorech značně od sebe vzdálených, oddělených od sebe těžce dostupnými prostory, a budou proto svázeny do východišť protiútku (protiúderu) v časové tísně.

Cíl protiúderu zůstává v obranné operaci na široké frontě nezměněn t. j. zničení nepřítele, který vnikl do obrany, a obnovit původní postavení.

Protiúder armády plánuje velitel frontu a vychází z úmyslu a plánu frontové obranné operace. V souhlase s pokyny velitele frontu organizuje velitel armády se svým štábem protiúder.

Protiúder armády se provádí organickými vyššími jednotkami armády. Nedoporučuje se tvořit k provedení protiúderu improvizované vyšší jednotky a štáby. Zpravidla podporuje front protiúder armády letectvem a zesiluje armádu vyššími jednotkami ze své zálohy nebo na vrub sousedních armád.

K provedení protiúderu je nutno přibrat co nejvíce sil a prostředků jak operačních záloh, tak i sil a prostředků prvního operačního sledu armády, protože v pásmu protiúderu je nutno vytvořit výhodný poměr sil.

V období organisování obrany není zaručeně známo, kde, kdy s jakými silami nepřítel provede úder. Tyto poměry nutí plánovat protiúder na několik možných variant činnosti nepřítele. Nesmíme se však zatížit plánováním protiúderu na velký počet variant. Značný počet variant ztěžuje organisaci protiúderu, jeho zajištění a hlavně prostudování, kontrolu provedení každé z variant vojsky určenými k provedení protiúderu.

V obranném pásmu armády je nutno plánovat protiúder na dvou až třech nejdůležitějších směrech. V obraně na široké frontě bude těchto variant zpravidla méně než v obraně normální.

Zabezpečení styků a křídel

nabývá na široké frontě zvláštního významu. Mezery mezi rajony obrany se vyplňují zátarasy, obsazují menšími jednotkami a zajišťují bočními palbami ze sousedních rajonů a palbou dělostřelectva a minometů z hloubky. Velitel věnuje svou hlavní pozornost zajištění styků se sousedy a mezi jednotkami, a organisuje proto palby armádních, sborových, divisních a plukovních dělostřeleckých skupin protiútoky záloh sborů, divisí a pěších pluků. Jsou-li velké mezery mezi divisemi, je účelné k zabezpečení styků určit speciální jednotku v síle zesílené roty až praporu s tanky a samohybnými děly.

Zvláštnosti v organisaci velení

- povinné umístění velitelských stanovišť a vůbec všech orgánů velení v protitankových rajonech obsazených vojsky; velitelské stanoviště se obvykle umísťuje v rajonu obsazeném zálohou;
- při organisaci spojení nabývá zvláštního významu využití pohyblivých a radiových pojítek, při čemž radiový provoz je dovoleno zahájit, jakmile nepřítel zahájí útok, a to jen je-li narušeno linkové spojení;
- k zajištění velení na ohroženém směru musí být určena záloha pojítek ve výši nejméně $\frac{1}{4}$ všech prostředků. Široké použití iniciativy velitelů všech stupňů je jedním ze základních prvků velení na široké frontě.

Při organisování politického zajištění

Jsou velitel a politické oddělení povinni obrátit zvláštní pozornost na to, aby se u vojsk, která jsou obvykle ve značné vzdálenosti, neprojevil pocit izolace. Proto nutno učinit všechna opatření k vytvoření a udržení pevného přesvědčení důstojníků, poddůstojníků a mužstva o tom, že jednotka, která během boje přišla do těžkého postavení a někdy i do obklíčení, není sama a že jí bude závčas poskytnuta podpora vyšším velitelem a sousedy. Společně s celkovými opatřeními zabezpečujícími vysoký politicko-morální stav vojsk větší význam má osobní styk velitele a odpovědných politických pracovníků i štábu s vojsky, tvrdě a nepřerušovaně velení během boje. Jen to vědomí, že vyšší velitel zná jejich postavení a že činí opatření, aby jim pomohl, zvyšuje morálku a odolnost takových útvarů a jednotek.

Kromě toho musí být učiněna opatření k zachování vysoké ostražitosti a k okamžitému odhalení možných provokací nepřítele, kterému tato obrana skýtá větší možnost využití mezer v bojové sestavě k vyslání agentů a diversantů do našeho týlu.

Materiální zabezpečení

Materiální prostředky vojsk se před zahájením operace doplňují na předepsané normy a pro jednotky, které mohou být odříznuty od vlastních týlových jednotek a orgánů, vy-

dají se ještě další zálohy. Kromě toho se v jednotkách utvoří zálohy munice, APH, proti-tankových min a zabezpečí se manévr těmito prostředky jak z hloubky, tak podél fronty.

K zabezpečení manévru materiálními prostředky z hloubky a podél fronty musí velitel armády věnovat velkou pozornost přípravě přísunových a odsunových cest.

Všechny týlové jednotky organisují vlastní ochranu a obranu svými silami a prostředky.

Zvláštnosti vedení obranné operace na široké frontě

- Boj bude obvykle veden na jednotlivých směrech, od sebe často oddělených těžko přístupnými prostory a bude charakterisován bojem o jednotlivé obranné uzly a opěrné body;
- útočící nepřítel zpravidla využije mezer v bojové sestavě k obejití nebo k obchvácení jednotlivých opěrných bodů (prostorů) menšími skupinami vojsk;
- při boji na široké frontě budou časté případy vedení boje v obklíčení nebo v polo-obklíčení;
- velká samostatnost ve vedení boje především v pěších praporech a rotách vyžaduje od velitelů zvláště iniciativního a aktivního velení;
- široký manévr silami a prostředky k místu průlomu nepřítele;
- těžkost řízení boje útvarů a jednotek rozptýlených na velkém prostoru, často ztížená těžce přístupným terénem;
- těžkost zásobování vojsk a provádění odsunu raněných během boje.

Jako zářný příklad manévru sil a prostředků v obraně uvádím moskevskou a stalingradskou obrannou operaci, v kterých byly soustředěny jednotky přivedené z pasivních částí fronty na směry hlavních úderů nepřítele, a pomocí kterých byl nepřítel vyčerpán, zatím co v hloubce byly soustřeďovány síly, které zabezpečily vrchnímu velení přechod do protiofensivy. Její výsledek bylo zahnání útočících vyšších jednotek na moskevském směru a zničení 22 vyšších jednotek v stalingradském kotli, což mělo vzápětí přelom války a všeobecný přechod sovětských vojsk do útoku, který skončil slavným vítězstvím v Berlíně, Vídni a Praze.

Prameny: Poznámky z Frunzeovy vojenské akademie.

